

Al. g 1169

Sprawozdanie

Komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie zarządu krajowym składem publicznym, połączonym ze składem wolnym w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Sprawa zarządu krajowym składem publicznym, połączonym ze składem wolnym w Krakowie, po części już weszła, w niedalekiej zaś przyszłości całkowicie wejść powinna w nową fazę.

Wskutek uchwalonych przez Wysoki Sejm w r. 1908 wniosków Komisji gospodarstwa krajowego, jak niemniej wskutek powziętych w r. 1910 wniosków przez tęże Komisję, dotyczących zarządu w mowie będącego składu, Wydział krajowy przedsięwziął badania:

1. w kierunku zasadniczej potrzeby dalszego istnienia składu — jako takiego;
2. w kierunku pozostawienia składu w dotychczasowym miejscu, względnie tegoż przeniesienia na inne miejsce;
3. w kierunku prowadzenia składu w zarządzie własnym lub też wydzierżawienia go, z pozostawieniem charakteru publicznego, oraz
4. w kierunku podjęcia najniezbędniejszych reform i urządzeń zdolnych poprzeć tegoż obrotu kupieckie.

Potrzebę istnienia krajowego składu publicznego uzasadniają w całej pełni stosunki magazynowe w Krakowie. Daty statystyczne wykazują, że od jesieni 1910 r. do końca kwietnia 1911 r. zamagazynowano 2325 wagonów, przewożonego via Kraków zboża.

Kraków ma do użytku interesentów, poza składem krajowym, składy o powierzchni ogólnej 5293 m². Na powierzchnię tę składają się: magazyn prywatny w zarządzie Banku hipotecznego oraz zbożowy na nowym dworcu i stary magazyn kolejowy. Powierzchnia zbyt mała, aby mogła pomieścić wspomnianą ilość wozów. Biorąc pod rozwagę ruch innymi artykułami, raczej należałoby dojść do wniosku, iż Kraków za mało posiada magazynów towarowych w obecnym stadyum, jak, żeby możebną była myśl o zwijaniu magazynu krajowego składu publicznego, przedstawiającego — odliczywszy powierzchnię wynajętą — pojemność 4300 m². Potrzeba więc istnienia krajowego składu publicznego, jest aż nadto udowodnioną; potrzebę tę Komisya uznaje.

Należy wziąć pod rozwagę: czy powinno się krajowy skład publiczny w Krakowie pozostawić w miejscu dotychczasowym, czy też należałoby go przenieść na inne odpowiedniejsze? Pytanie to musiało się wyłonić z chwilą, gdy aktualną się stała budowa nowego kolejowego dworca towarowego w Krakowie. — Badania,

w tym kierunku podjęte, stwierdziły, że odległość składu od kolejowego magazynu towarowego wynosić będzie zaledwie 800 metrów, że kolej nie przenosi w sąsiedztwie składu znachodzących się zspów na węgiel, oraz magazynu przesyłek pośpiesznych, z czego wynika, że kolej utrzymywać będzie nadal ruch ku publicznemu składowi, zaczem zniknąć musi obawa, aby zarówno skład publiczny, jakoteż tegoż komitenci narażeni byli na nowe wyższe wydatki i koszty.

Z uwagi na przytoczone dane Komisyja oświadcza się za pozostawieniem składu publicznego na zajmowanym przezeń miejscu. Komisyja — jak to powyżej oświadczone — uznała potrzebę dalszego istnienia składu publicznego, powodując się w pełni zrozumianem dobrem handlu na rynku krakowskim. Rzecz inna, sposób prowadzenia interesu, jego dotychczasowy efekt finansowy i cele osiągnięte w stosunku do zamiarów i nadziei pokładanych.

Wyniki, osiągnięte w ciągu dziesięciolecia, zawiodły oczekiwania. Strona kupiecka prowadzenia składu wiele pozostawia do życzenia. Zarząd nie umiał przynęcić komitentów, by spieszyli z towarem swym do krajowego składu, a jaskrawą ilustracją tego stanu jest obrót zaledwie 1452 wozów kolejowych na 13-miesięczny okres sprawozdawczy.

Dopóki komitent w najskrajniejszej ostateczności zniewolony był odszukiwać grosz zaliczkowany, dopóty ludzić można się było nadzieją wzrostu obrotów. W czasach dzisiejszych, w których pieniądź prywatny dzielnie konkuruje z pieniądzem bankowym, ponęta zaliczek w krajowym składzie ani nie jest ową ultima ratio, ani nie przedstawia się w świetle nazbyt różowem. Przyznajmy otwarcie, że skoro suma wszystkich opłat z najróżnorodniejszych pochodzących tytułów, a ponoszonych przez komitentów, lokujących towar swój w krajowym składzie, przewyższa sumę opłat w magazynach prywatnych, skoro formalistyka zamiast udogodnieniami kupiecko-okrotowymi darzy komitenta uciążliwościami przykreimi, szczególnie przy odbiorze towaru lub dyrygowaniu go na inne miejsce przeznaczenia, nie może być mowy o rozwoju i należytem, a celowem prosperowaniu składu.

Wydział krajowy z poleconych mu przez Wysoki Sejm zadań zawsze usiłowal i usiłuje się wywiązać jak najsumienniej, czego dowodem więcej, przedłożone Komisyji sprawozdanie.

Atoli rozwój kupiecki interesu uzależniony jest od osobistego interesu czynnika, który go prowadzi. Urzędowanie a prowadzenie interesu — to dwa odmienne pojęcia. Prowadzenie interesu wymaga czegoś więcej, aniżeli odbycia godzin urzędowych. Licząc się z danymi warunkami, Wydział krajowy jeno urzędników może mieć do dyspozycyi; krajowy skład w Krakowie natomiast wymaga kupieckich zabiegów, działalności kupieckiej.

Dla tych a nie innych powodów, a zatem powodów, mających na oku dobro majątku krajowego w ogóle, a w szczególności dobro publiczne, jakim jest rozwój naszego krajowego handlu, Komisyja oświadcza się zasadniczo, w myśl intencji Wydziału krajowego, za wydzierżawieniem krajowego składu w Krakowie. Z uwagi na to samo dobro publiczne, Komisyja oświadcza się za niezmiennością dotychczasowego charakteru składu t. j. aby skład publiczny — jak dotychczas tak i nadal dostępnym był dla każdego zgłaszającego się komitenta, który podda się warunkom, objętym regulaminem.

W warunkach dzierżawy — oczywiście za czynszem rocznym — zostawiając Wydziałowi krajowemu wolną działania rękę, Komisyja pragnęłaby, aby dzierżawa dostała się w ręce pewne, odpowiedzialne, dające rękojmię strzeżenia intencji, które towarzyszyły założeniu i urzędzeniu składu w Krakowie ze strony kraju.

Komisyja przyjmując z uznaniem zgodę Wydziału krajowego na udzielanie zaliczek na towary, złożone w składzie krajowym bez wystawiania warrantów, które

niewątpliwie były jednym z wielkich utrudnień w obrotach, zaleca jak najszybsze doprowadzenie do skutku pomnożenia torów przy magazynach. Faktyczny stan terażniejszy dozwala załadowywania 5 do 6 wagonów dziennie, na czem cierpi interes składu, dobro handlu.

Komisya wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić.

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego o zarządzie krajowym składem publicznym, połączonym ze składem wolnym w Krakowie, Sejm przyjmuje do wiadomości.
2. Sejm uznaje potrzebę dalszego istnienia krajowego składu publicznego z charakterem obecnym.
3. Sejm oświadcza się za pozostawieniem krajowego składu publicznego na gruntach, dotąd przezeń zajmowanych.
4. Sejm oświadcza się zasadniczo za wydzierżawieniem krajowego składu publicznego w Krakowie za rocznem wynagrodzeniem pod odpowiednimi warunkami.
5. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby w możliwie najkrótszym czasie doprowadził do skutku pomnożenie torów przy magazynach krajowego składu publicznego.

Przewodniczący:

Schnell.

Sprawozdawca:

Baworowski.

